

ACC. N:R M. 9558: 1-7.

Landskap: *Skåne*

Upptecknat av: *P. A. Irenson*

Härad: *S. Asbo*

Adress: *Tjörnarps*

Socken: *Höja*

Berättat av:

Uppteckningsår: *1944*

Född år *1871* i *Höja*

Skåne del och marknad.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Utnm M. 148.

M. 9558:1.

Landskap: Skåne Upptecknat av: R. A. Svensson
Härad: S. Nils Adress: Tjörnarps
Socken: Höja Berättat av: _____
Uppteckningsår: 1944 Född år 1871 i Höja

Vad jag här berättar, har jag från min födelseförsamling Höja, och avse uppgifterna tiden före 1880.

- 1) Obekant
- 2) Obekant
- 3) Obekant
- 4) I min barndom körde gärna människor hemmaifrån och till Kullen för att köpa sill. Jag var med två gånger. Då man vid fiskläget icke hade någon plats att hålla till på och det inte var någon nytta med att komma allt för tidigt till fiskläget, övernattade vi på en loge eller ett stall, och lågo vi då i vagnen, i vilken det var lite hö. Vanligen skedde det vid Tunneberga gästgivaregård, belägen i Farhults eller Jonstorps socknar. Vilan blev emellertid så gott som ingen, enär lepporna vore totalt omöjliga. Ett sådant logi fick man emellertid kostnadsfritt.
- 5) Före 1880 hände det med säkerhet inte, att människor i min hemtrakt sökte arbete på annan plats. Betodlingen hade inte då börjat i nämnvärd grad.
- 5) Tattare kommo ofta. Jag överdriver nog inte, om jag påstår, att ett sällskap av det byket kom varenda vecka under sommarmånaderna. Naturligtvis hade de häst och vagn. Inte allt för sällan kommo två lass samtidigt.

Ifyll endast ovanstående uppgifter!

M. 9558:2.

Landskap: *Skåne* Upptecknat av: *R. A. Svensson*
Härad: *S. Asbo* Adress: *Tjörnarps*
Socken: *Slöjå* Berättat av:
Uppteckningsår: *1944* Född år *1871* i *Slöjå*

och sällan hade de någon skräpsak, som de ville sälja, men alltid ville de tiggja. En historia: Hos en lantbrukare i min hemby sitter man och äter middag. Husets folk bestod av tre söner och två döttrar jämte far och mor. Plötsligt öppnas dörren, och in träder en tattare utan att knacka. Han gick utan vidare fram och åter i folkstugan ut ⁿ att taga huvudbonaden av och framställde den ena begäran efter den andra. Den äldste sonen-- de vore vuxna alla tre--- var en mer än vanligt beskedlig man, men i en hast intogs han av en sådan vrede, att han sprang bort från bordet och öppnade dörren till förstugan och sedan dörren till gården samt var på ögonblicket inne igen och utropade: "Packar du inte ut dig och det på ögonblicket, så ska jag flytta ut dig! Tattaren, som väl förstod, att han hade övermakten mot sig, skyndade på ögonblicket ut. Men då han kom ut på gården, vände han sig om och sade: "Vänta te natten, så ska jag värma om er." Han borde haft stryk för ett sådant yttrande men fick det inte, vilket kanske var bäst, ty någon olycka skedde inte.

Ofta nog besöktes min hemby av tiggare. Särskilt till jul kommo de. Särskilt var det en, som kallades onkåstakärningen (ugnskvasta kärningen), som kom vartenda år. Hon hade plockat halvmeterlån ^{ljung} och bundit den till kvastar, som hon sålde för 2 öre stycket. Men så ville hon alltid ha "mat och brö." Mycket sällan hände det, att folk från socknen tiggde

M. 9558:3.

Landskap: Skåne Upptecknat av: R. A. Svensson
Härad: L. Åsbo Adress: Tjörnarp
Socken: Höja Berättat av: _____
Uppteckningsår: 1944 Född år 1871 i Höja

6) När min hemby fick sin första handelsbod, kan jag inte säga, men det var ganska säkert på 1860-talet

7) Visst användes uttrycket sta'n. Därmed menades Ängelholm. Kom man ^{en} mil österut eller till Kvidinge, så menade de med uttrycket sta'n Hälsingborg.

8) Åkerbruket var och är huvudnäringen. Jorden torde vara av bästa slaget i Skåne. På den tiden sålde man mycken spannmål. Man odlade havre, korn, råg och vete. Man hade nog mest havre och blandssäd. Säden, som såldes, kördes i allmänhet till Ängelholm, men ganska stora partier -- kanske i all synnerhet råg och vete -- såldes till uppköpare i Kvidinge. Såvitt jag vet, behövde icke odlarna köpa säd till bröd. På senare tider ha rätt många köpt råg till bröd, men detta har berott därpå, att de odlat så mycket mer vete. Säden betaltes alltid kontant.

9) Potatis odlades utöver det egna behovet d.v.s. utöver vad som åtgick till hushållet. Inte mycket potatis såldes, men djuren fingo sin beskärda del.

10) Lin odlades blott för eget behov, men mor i huset brukade sedan väva den ena räckan efter den andra och sälja. Oerhört mycket arbete krävdes, innan linet blivit förvandlat till skinande linne. Först skulle linfröt såas. När sedan linet var uppkommet ordentligt, så skulle det

Ifyll endast ovanstående uppgifter!

M. 9558:4.

ACC. N:R. _____

Landskap: Skåne Upptecknat av: R. A. Svensson
 Härad: Åsbo Adress: Tjörnarps
 Socken: Flöja Berättat av: _____
 Uppteckningsår: 1944 Född år 1871 i Flöja

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

lukas, sedan "röskas" (dragas upp) och sättes i travar (skylar). När det sedan var torrt, skulle det köras hem och kneblas (fröhusen skulle genom att man drog linet genom ett slgs grovhäckla dragas av). Sedan skulle linet bredas tunnt i rader och ligga ute en tid för att skalet skulle bli skörare. Om det under tiden regnade duktigt, var det så mycket bättre, ty då blev skalet mjukare och kunde lättare falla av vid brytningen. Sedan linet legat ute några veckor togs det hem en dag, då det var vackert väder. Därefter buntades det i små kärvar, vilka fördes till bastuan (torkladen) I bastuan samlades gärna ungdomarna och berättade "galna" historier och levde till. Sedan linet torkats under en natt, gällde det att bryta det, d, v, s, arbeta linet i en bryda (substantiv), linbråka, och därvid få skävorna, (växtskalet) bort. Sedan skulle linet skättas, varvid man fick skättefall, som blev till de grövsta vävnader, kökshanddukar o. d. därefter skulle det häcklas, då man fick blånor, som användes till bättre vävnader, och sedan hade man det fina linet kvar. Så skulle det spinnas och sedan vävas men därefter behövdä räckan kokas och blekas flera gånger. När man så hade den fina vackra linnevävningen färdig, så kunde mor ordna om serveter och dukar till sönerna, och tösen eller töserna i huset fingo sin beskärda del till hemgift.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 9558:5

Landskap:

Skåne

Upptecknat av:

R.A.Svensson

Härad:

S. Åbo

Adress:

Tjörnarps

Socken:

Höja

Berättat av:

Uppteckningsår:

1944

Född år

1871

i Höja

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Linspinningen var ett mycket snuskfärdigt arbete. Ofta hade man samtidigt två eller tre spinnrockar i gång, och luften sattes i rörelse genom hjulets rörelse, så att lindhåren yrde omkring i rummet. När man då hade det så, att man under bjälkarna i rummet hade mjölkhyllor, så är det lätt att förstå, hurudan mjölken och i all synnerhet grädden skulle bli. Jag kan dock inte minnas, att jag sett sådant på mer än ett ställe. Jag hörde emellertid min far berätta, att man ibland fick karda grädden, innan den kunde användas. Och man kan nog vara ganska säker på att åtskilliga hår fingo följa med i nedre våningen.

11) Endast frukt, äpplen och päron såldes, och vederbörande stod på torget i sta'n och sålde dem

12) Åkerbruket var viktigast. Nötkreatur avyttrades både till avel och slakt. Avkastningen bidrog i hög grad till gårdens inkomster. Ofta fingo slaktare omkring och gjorde uppköp av djur, men mycket ofta ledde man djuren till marknaden i sta'n för att sälja dem där.-- Fåraveln var på 80-talet ganska betydande. Naturligtvis avyttrades många hudar, men många beredde man självt och man gjorde det på ett sådant sätt, att man kunde knappt röra vid ett sådant skinn, ty då blev man smord. Många pojkar på 80-talet voro klädda i skinnpälsar med den smord sidan utför och ullen inåt. Ofta nog luktade

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. M. 9558:6.

Landskap: Skåne Upptecknat av: R. A. Svensson
Härad: L. Åbo Adress: Tjörnarps
Socken: Heåja Berättat av: _____
Uppteckningsår: 1944 Född år 1871 i Heåja

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

en sådan pälsklädd individ mindre gott .

13) Man brukade köra till sta'n och sälja smöret på smörstället. Med stad i detta fallet menades därhemma i allmänhet Hälsingborg. I Lyby menade man med sta'n staden Lund.-- Höns hade man gott om, och äggen fingo följa med till sta'n, då det skulle bära i väg. Måhända var det i början av 90-talet, som ägguppköpare började köra omkring och köpa upp ägg.

14) Inte i min hemtrakt.

15) Nej.

16) Vid Rönneå, men fisket var i allmänhet obetydligt. Ibland kunde det dock hända att ett par fiskare i min hemby lyckades fånga mycken lax. Fiskelägen funnos inte.

17) Nej

18) Intet.

19) Jag kan inte besvara den frågan.

20) Salt köptes i affärerna.

21) Jag kan inte besvara den frågan.

22) Hos guldsmeden

23) Församlingens kyrka. På församlingens kyrkogård.

24) 12 gånger om året hölls marknad i Ängellholm. Sommarmarknaden -- jag vågar

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 9558:7

Landskap: Skåne Upptecknat av: R.A. Svensson
 Härad: L. Asbo Adress: Tjörnarps
 Socken: Höja Berättat av: _____
 Uppteckningsår: 1944 Född år 1871 i Höja

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

inte säga i vilken månad den hölls-- kallades för stormarknad. Jag kan inte ange, vad som särskilt avyttrades vid stormarknaden, men vid marknaderna i allmänhet såldes och köptes många smågrisar. Det hände också mycket ofta, att man såg mycket allvarliga lantmän komma gatan framåt bärande en eller stundom två smågrisar i famnen. För övrigt såldes på "skivorna", salustånd, skor, hattar och mössor o.s.v. ungefär som i vår tid. Ute vid sidan om hästtorget eller på "Gröna" såldes korgar, lergeds, kopparkärl, baljor, laggkärl, slipstenar. Till dessa marknader, som ofta vere ett slags högtifer, kommo stora mängder människor från de intill staden liggande socknarna.

25) Obekant

26) Nej

27) Nej

28) 1880-talet

29) -----

Skriv endast på denna sida!